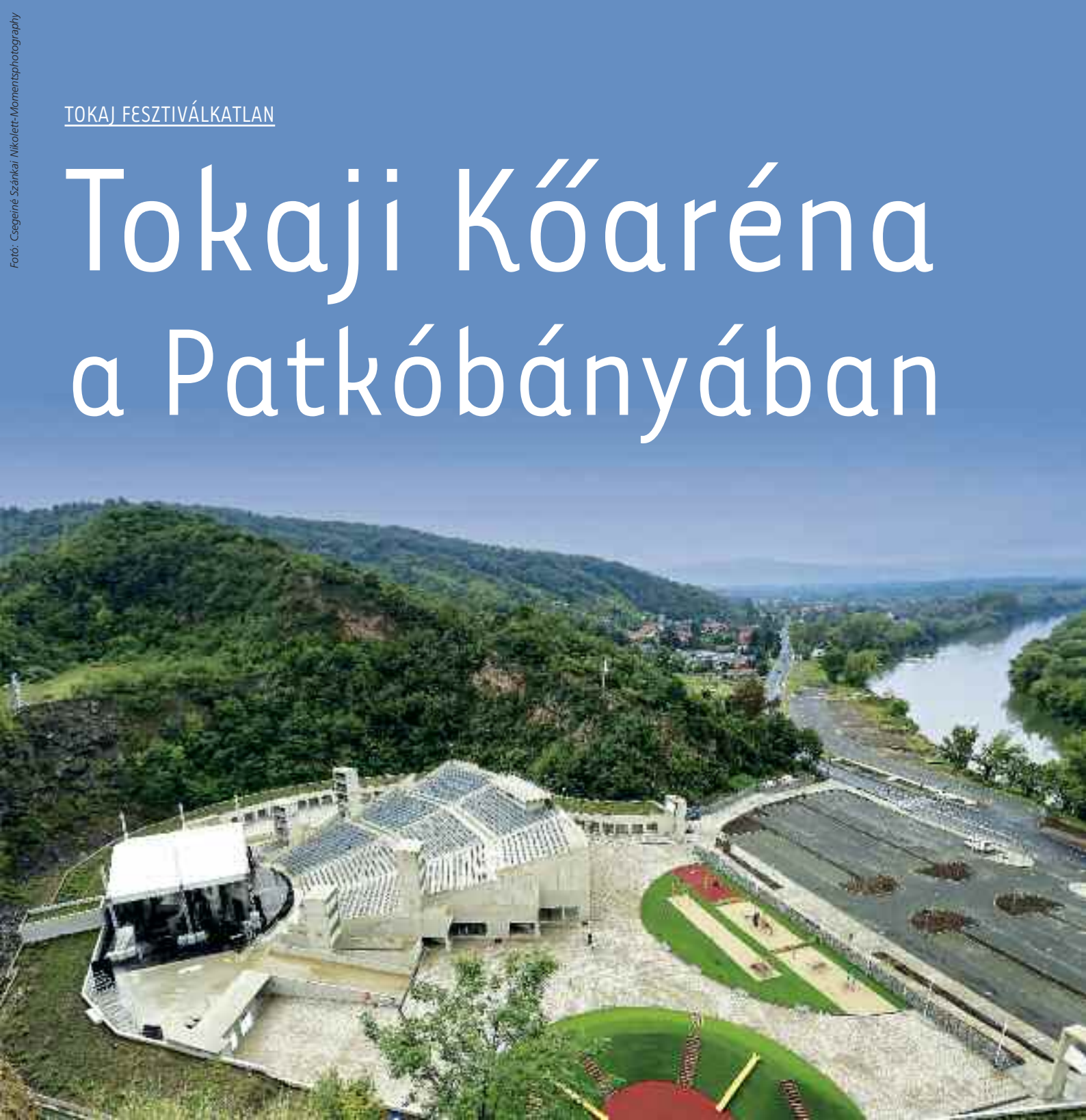

Tokaji Kőaréna a Patkóbányában

Különleges természeti környezetben, az egykori kőfejtőben, a Bodrog partján, 2014. augusztus 9-én nyílt meg az ország legújabb, legjobban felszerelt szabadtéri színpada, a Tokaji Fesztiváلكatlan. A 2500 fős nézőtérrel rendelkező színházi komplexum 2,22 milliárd Ft-ból épült meg EU és állami támogatással. A város legújabb kulturális intézményét a tokaji Paulay Ede Színház fogja üzemeltetni. Bár a szabadtéri színház évszakhoz kötött, telente a nézőtér alatti terek változatos kulturális rendezvényeknek is otthont adnak.

› A Fesztiválfatlan Tokaj-Hegyalja, Zemplén térségét szolgáló idegenforgalmi, kulturális beruházás, mely EU-támogatással jöhetett létre, Tokaj város gesztorálásával.

A tokaji helyszín a város közigazgatási területén belül lévő elhagyott, többszintes andezitbánya hasznosítási koncepciójából ered. A Bodrog-parti kőbánya működésekor az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság tulajdona volt. Innen nyertek a Bodrog és a Tisza folyók partfalrendezésénél felhasználható követ, melyet a bánya előtti kikötőből vízi úton, uszályokkal szállítottak. A bányászat 1999-ben végleg megszűnt.

A Bodrogra néző, 25–30 m magas, két-szintes bánya alsó szintje egy gyönyörű, patkó alakú (ezért hívják „Patkó bányának”), függőleges falú, sík padozatú, hatalmas amfiteátrumszerű „tájsz”, mely inspiráló a szabadtéri rendezvénytérként való hasznosításra. A hasznosítás már 1992-ben felmerült, ekkor születtek az első koncepcionális vázlatok a budapesti expóhoz való csatlakozás idegenforgalmi és kulturális programjával;

bor-világkiállítás, numizmatikai kiállítás, szabadtéri színház és szálloda funkciócsoport elhelyezésére. A budapesti expo elmaradt, de a hasznosítás gondolata – szabadtéri színházi funkcióra redukáltan – megmaradt, s két évtized alatt kifinomult és kissé redukált tartalommal megvalósult. Az eltelt időben már előzetesen is szervezett Nyikos István és a Tokaji Önkormányzat nyári programokat, ideiglenes (papírszék) vagy kölcsönzött technikák segítségével. A kísérletek sikeresek voltak, az előadások közel 3000 nézőt vonzottak, mint pl. 2002-ben a Tokaj-Hegyalja világörökségi csatlakozásának ünnepén a Carmina Burana nyitó előadás. Az előadás hagyományteremtő lett, s ezt követően minden nyáron nagy érdeklődésű zenei programokat szerveztek. A sikeres rendezvények tanulságai alapján indult el 2006-ban a tervezési program összeállítása és a tervezés, amit az is inspirált, hogy Tokaj ismétlődő és növekvő érdeklődést vonzó városi rendezvényeire (borfesztivál, szüreti napok stb.) a meglévő közterek már szűknek bizonyultak.

A programalkotás és tervezés folyamán hasznosítottuk Tokaj testvérvárosa, az osztrák Ruszt település melletti kőbányában (Szentmargitbánya) épült és működő 4500 fős szabadtéri színház¹ és más külföldi példák tapasztalatait is.

Színházi földmű

A Fesztiválkatlan célzott programjai: prózai és zenés színház, opera, operett, musical, rockopera, fúvós zenekarok találkozója, táncbemutatók és versenyek (balett, néptánc stb.), komolyzenei hangversenyek, könnyűzenei koncertek és fesztiválok, világzene-koncertek és fesztiválok, szüreti és borfesztivál, kiállítások, bábszínház, kórustalálkozó, autós-motoros találkozók, városi szabadidős közpark (majális, főzőverseny, játékos sportvetélkedő, játszótér), ifjúsági találkozások, egyházi találkozók, gyűlések, ifjúsági szórakozóhely és kiállítótér (egész évben). (A tervezés elején még programként kezelt 3D mozi végül nem valósult meg.)

A gazdag kulturális programot három létesítmény szolgálja ki:

¹ Szabadtéri színház a római kőfejtőben – St. Margarethen. SZÍNPAD, 2012. 3.

A hatalmas színpad mögött a sziklafal látványa

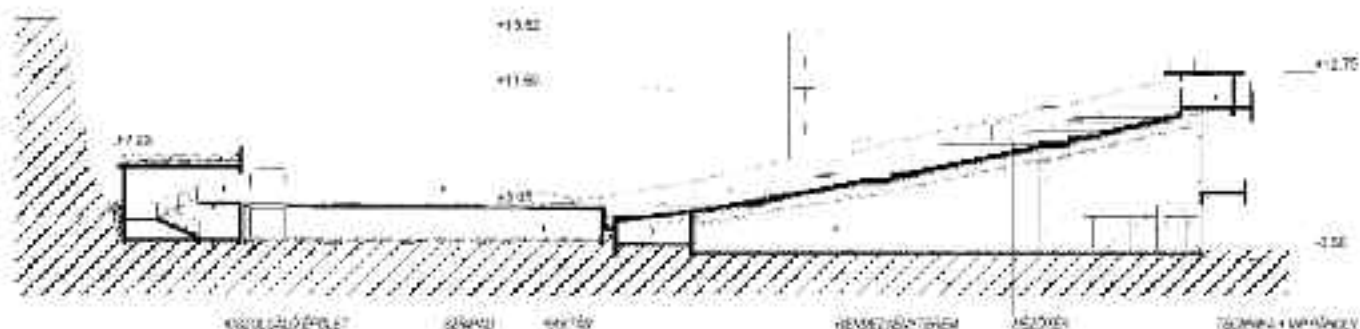

1. 2500 fős szabadtéri nyári színház, 1305 m²-es színpad-al (ebből fedhető 375 m²)

A színházépület tömegét s a nézőtér tengelyét, geometriáját a legjobb bányafalszakasz látványa határozta meg.

A nézőtér alatt (mintegy adódó melléktermékként) téli színház, multifunkcionális, 500 m²

alapterületű ifjúsági szórakozóhely létesült kiállítótérrel, ill. a galériára helyezett központi igazgatási blokkal. Az ifjúsági szórakozóhely, mely büfé-vendéglátó hellyel is kiegészül, megoldja a tokaji és városkörnyéki ifjúság helyi rendszeres szórakozását, melynek hiánya éveken keresztül napirenden volt, de diszkrét belvárosi elhelyezésének hiánya miatt ez ideig

› nem valósult meg. A szórakozóhely télen is üzemeltethető, közvetett módon a tokaji és térségi fiatalok helyben tartását és letelepedését is szolgálja. A kiállítóterem ugyancsak 500 m² alapterületű tér, mely változó kiállítási anyag elhelyezésének lehetőségét kínálja, de összekapcsolható a szórakozóhellyel, így a két térben együttesen nagyobb rendezvények is, pl. bálók (Borbarátnők bálja) megrendezhetők.

XXL-es székek

Öltözők egyike

Fotók: szji

A nézőtéri székek terv szerint az ERLAU német gyártó fémhálós, hőszigetelő festékbevonattal készülő termékeiből készültek volna, de a kivitelezés ettől eltérően és gyengébb színvonalon készült el. A szigorú szerkesztésű nézőtér minden helyéről – mind a kilenc szektorból – kitűnő rálátás van a színpadra. A sorok végein, rendhagyóan 70 cm széles, XXL-es székek kerültek elhelyezésre.

A megvalósult színpadtechnika a színpad padozata és forgószínpad tekintetében jelentősen eltér az eredeti tervektől. Az esővédő tetőzet szerelhető kivitelben készült. A színpad alatt azzal azonos alapterületű tárolótér létesült (díszlet raktárak stb.).

2. 500 fős görög színház

Az eredeti terv szerint véglegesen kiépített, lépcsőző nézőtér és színpad épült volna. Pénzügyi korlátok miatt csak földműként, ill. szín-játszó-térként valósult meg: a helyi meddő anyag felhasználásával, füvesített, ívelt dombként.

3. Kiszolgálóépület

A bányatatók alakját párhuzamosan követő épület tulajdonképpen egy „védmű”. Védi a közönséget a bányafal megmászása-

Ifjúsági szórakozóközpont

Kiállítóter

A Gabion kőfal

Raktárak a színpad alatt

Így a vasbeton szerkezetek szürke transzport betonból készültek (a színezett beton egyenletességét sem garantálták), a terven szereplő igényes látszó beton felületképzést elhagyva.

A felsorolt funkciókat tartalmazó épület-együttes végül is egy hatalmas bányaudvar mélyére helyezett szabadtéri, sokfunkciós „grund”, melyet gabion kőkerítés választ el a szükséges parkolóktól, mely 403 személygépkocsi (ebből 6 db akadálymentes) és 6 db turistabusz elhelyezését teszi lehetővé. (Az út túloldalán, a Bodrog partján még több mint 200 további gépkocsiparkolót alakítottak ki.)

Jó, hogy a létesítmény elkészülhetett.

Bodonyi Csaba DLA
építész vezető tervező

A többcélú terem a nézőtér alatt télen is használható

nak kihívásától és a jelentős balesetveszélytől, védi a közönséget a lezúduló görgeteg kövektől (melyek közül így csak a nagyobbakat kellett és lehetett stabilizálni). A harántfal megtámasztású, monolit vasbeton szerkezetű karéj 50 cm-es földfeltöltéssel készülő zöld teje és túlméretezett monolit vb födéme alkalmas a leguruló kövek energiájának elnyelésére. A kiszolgáló épület belső, színház felé nyíló árkdorsora – esőbeállóként – a hirtelen csapadéktól védi a közönséget. Az épületkaréj fogadja be az összes járulékos funkció helyiségeit: színházi szülő és csoportos öltözők, WC-k, büfék, irodák, VIP-terek, raktárak, gépészet, orvosi rendelő, rendszet stb.

Az építmények építészeti megfogalmazásukban inkább praktikus és rusztikus anyaghasználatú, egyszerű mérnöki műtárgyak, s nem törekedtünk elegáns városi színházi atmoszférára és anyaghasználatra. Az együttesben kiemelt fontosságú és orientáló elem a meglévő bányafal szépségének megőrzése, dominanciájának tájolással történő megőrzése és programozható díszvilágítással való hangsúlyozása.

Az eredeti tervek szerint az épületek a helyi bánya köveiből épültek volna, de – tekintettel a bányászati tilalomra – erre nem volt elegendő

dő mennyiségű kő. A következő fázisban a monolit vb szerkezet mellett kellett döntelnünk, eredetileg azzal az elképzeléssel, hogy a betonadalék a helyi andezit őrleményéből, tehát barnás színezettel, vasbetonból készültek volna, helyi őrlőgép és betonüzem telepítését feltételezve. Mivel ez nem valósult meg,

STÁBLISTA – Tokaj Fesztiválatlan

Építető:

Tokaj város Önkormányzata

Tervezők:

Generáltervező:
Építész munkatársak:

Bodonyi Csaba DLA (Bodonyi Építész Kft.)
Rády Róbert – színházépület kiviteli terv
Bálint Krisztina – kiszolgáló épület kiviteli tervek
Hidasnémeti János – belsőépítész
Kripcó László – engedélyezési tervek
Tellér Orsolya
Molnár András
Kerényi László (Statika-M Kft.)
Cserenyák Gábor (Klímasol Kft.)
Münnich Gábor (Fényesvölgy Kft.)
Tasnádi Tamás bányamérnök
Dr. Leél Össy Szabolcs geológus
Strack Lőrinc
Kotschy András (Kotschy Bt.)

Statika:
Épületgépészet:
Épületvillamosság:
Allékonysági szakvélemény:

Színpadtechnika:
Akusztika, színpadvilágítás:

Műszaki ellenőrzés:

Ép-Kontroll Kft.
Simon Gábor, Zsák Albert – építészet, statika
Verebélyi Zoltán – épületgépészet, közmű
Csányi György – épületvillamosság

Kivitelezők:

Generálkivitelező:
Főépítésvezető:
Építésvezetők:
Színpadtechnikai kivitelezés és módosított kiviteli tervek:
Hang- és színpadvilágítás-tervek:
Színpadvilágítás:
Hangrendszerek:

D-Z-K Konzorcium Nyíregyháza
Havacs István
Lukács Miklós, Szabó Attila

Gépbér Színpad Kft. Fúzy Gábor
Úveges Zoltán
Zaj Rendszerház Kft. Fazekas Tamás
Interton Kft.

Projektmenedzser:

Dévald István, Dzsupsin Péter, Dóka János,
dr. Bagaméry-Szalay Róbert

Beruházási költség:

2,22 milliárd Ft, ebből
EU támogatás 1,878 milliárd Ft
Állami támogatás 262 millió Ft
Önkormányzati rész 80 millió Ft